SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

Maa- ja metsätalousvaliokunnan kuuleminen 14.11.2023

Ilmastovuosikertomus 2023

Hannele Korhonen
Ilmastopaneelin varapuheenjohtaja
Tutkimusprofessori, toimialajohtaja, Ilmatieteen laitos

Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan lisätoimia

SUOMEN ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate Change Panel

- Valtioneuvosto tunnistaa vuosikertomuksessa, että Suomen ilmastotoimet taakanjako- ja maankäyttösektorilla eivät ole riittävällä tasolla EU:ssa sovittujen v. 2030 tavoitteiden saavuttamiseen. Myös kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen v. 2035 edellyttää lisätoimia.
- Päästöt voidaan määrätietoisin toimin vähentää n. 18 Mt tasolle v. 2035 mennessä. Nielua tarvitaan vastaava määrä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.
  - EU:n tavoitteet saavuttamalla ollaan myös hyvin lähellä hiilineutraaliustavoitetta. Riippuen maankäyttösektorin nettonielun tasosta, voidaan tarvita hiilidioksidin talteenoton ja pysyvän varastoinnin avulla saatavia negatiivisia päästöjä.
- Hallituksen tulisi esittää uusi arvio päästö- ja nielukuilusta sekä toimien kustannusvaikutuksista. Arviossa tulisi ottaa huomioon ilmastotoimiin kohdistetut budjettileikkaukset ja hallitusohjelmakirjaukset.

Maankäyttösektorin (LULUCF) nettonielua vahvistettava

- Suomen maankäyttösektorin nettonielu on pienentynyt dramaattisesti. Hakkuut ovat säilyneet korkealla tasolla eikä ojitettujen turvemaiden maatalouskäyttöä ole onnistuttu rajoittamaan.

→ Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) on tarpeen päivittää:

  - Määritettävä tarvittava nettonielua vahvistavien toimien yhdistelmä, jonka avulla varaudutaan riittävän hyvin pitkälti hakkuiden säätelemään nettonielun vuosittaiseen vaihteluun.
  - Varauduttava trendimäisiin muutoksiin lähiajan nielussa.
  - Turvattava riittävä nettonielun taso huomioiden kansalliset ja EU-tason tavoitteet.

- Olisi tärkeää saada ohjauskeinot maatalousmaille kohdalleen niin, että maa-alat joko vähentävät päästöjä tai tuottavat ruokaa.
- Ilmastopaneeli pitää huolestuttavana, että hallitus on peruuttamassa maankäyttösektorin kustannustehokkaimpia ja kivuttomimpia ilmastotoimia leikkaamalla kosteikkoviljelyyn ja joutoalueiden metsitykseen osoitettuja tukia.

Taakanjakosektorin päästöt vähenevät hitaasti

- KAISUn kaavailema päästövähennys maatalouden taakanjakosektoriin luettaville metaani- ja dityppioksidipäästöille on vaatimaton.
- Luomalla positiivisia kannustimia ja tekemällä muiden EU-maiden tapaan pellonraivaus luvanvaraiseksi voitaisiin maataloussektorin päästöjä vähentää selvästi enemmän, jopa kaksinkertainen määrä KAISUun verrattuna.
- Nykyinen kansallinen CAP-suunnitelma on tehoton ilmaston kannalta. Ilmastopaneeli suosittaa, että hallitus kiristää komission kehotuksen mukaan suunnitelman ohjaavuutta ilmastoystävällisempään suuntaan.
- EU:ssa on yhteisesti sovittu tavoite Suomelle vähentää 50 % taakanjakosektorin päästöistä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Tällä vaalikaudella päivitettävässä KAISUssa tulee hahmottaa lisätoimet v. 2030 tavoitteen saavuttamiseksi.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen seurannassa on kehitettävää

- Ilmastovuosikertomus raportoi ensi kertaa laajemmin sopeutumisen toimeenpanosta - hyvä!
  - Sopeutumista käsittelevää osuutta ilmastovuosikertomuksessa voisi kehittää niin, että luotaisiin ajantasainen katsaus sekä ilmastonmuutokseen liittyvien riskien kehitykseen, että sopeutumisen seurantaan ja indikaattoreihin.
  - Sopeutumissuunnitelmaan on kirjattu myös toimenpide seurata oikeudenmukaisuusperiaatteiden toteutumista.
- Kansallista sopeutumispolitiikkaa tulisi selkeyttää ja laajentaa. Selkeät riskiarviointiin perustuvat tavoitteet ja toimenpiteet sekä seurannan tehostaminen ovat sopeutumispolitiikan kehittämisen keskiössä.

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel